

nek állapota is tükrözi. Nem szabadna tétlenül szemlélni, hogy gyakorta „vandál hordák” lepik el, s a sírboltok sorát verik szét, közöttük szobrászati emlékeket is. Naponta tapasztalom, hogy ezen kívül jó pár család temetőfosztogatásból él. Sok érték kerül ki Ausztriába. Egyszerű és nemes polgárok évszázados emléke, azaz a település múltjának egy része semmisül meg, pár ezer forint nyereségért. A századforduló polgárságára és a hirtelen felvirágozott városra való emlékezés kultusza az elmúlt években félerősödött. A hajdani vezetőkön kívül a kevésbé neves személyek is tevékenyen részt vállaltak a fejlesztésben. Ha a mai városlakók egy szál virággal vagy egy mécsessel tisztelgének emlékhelyük előtt, észrevehetnék, hogy a nagy elő-

hagyta minden vagyonát. A mai felnőtt ideggondozó épülete is az ő családi háza volt. Viszonzásul csupán azt kérte a végrendeletében, hogy évente egy alkalommal mondjanak misét a lelki üdvéért. Keserűen járok el omladozó kriptája mellett. De halottak napján mindig gyűjtök ott egy szál gyertyát. Ugyanúgy mint sok más sírhely előtt. Véletlenül bukkantam úknagybátyám – Gombás Elek gerscekaráti plébános – nyughelyére. Itt van eltemetve Vass Béla fő-reáliskolai tanár is, aki a húszas években a város első művészeti iskoláját alapította. Folytathatnám a sort. Sok nagyszerű hazafi – hajdan köztisztelőben álló 48-as hősök – kriptájában az enyészet ütött tanyát.

– Az Ön meglátása szerint mi a legsürgősebb tennivaló?

akkal próbálná távoltartani azokat, akik fel sem fogják, hogy silány haszonért milyen nagy kárt okoznak a közösségnek.

– Az elveszett értékek nem pótolhatók. Az Ön festményei kicsit feltöltik a keletkezett űrt. Mikor kezdte el az alkotómunkát?

– A képzőművészetben ritkaságnak számít, hogy temetőről készült sorozat. Hét esztendeje megszállottan járok oda rajzolni, festeni. Ez idáig harminc olajképem és rengeteg grafikám örökítette meg a sírkertet, s annak hangulatát. Az elmúlással való szembesülés lelkileg meggyötíri az embert, azt fel kell dolgozni. Nekem sikerült, s a temető csenje, békéje

megnyugvást jelent számomra. A sorozat megalkotását szolgálatnak érzem. Ezzel tehetek legtöbbet hazáért és városomért. Szeretném majd kiállítani. Kortársaimat rádöbbenteni az értelmetlen pusztítás okozta károkra. Talán még a temető egy része megmenthető. De ha örökre elvesz, akkor az utókor legalább a képek által emlékeztesse arra, hogy milyen volt az ősi Szent Márton úti sírkert.

– A műterem stílbútorai, valamint a falakat borító festmények, faragott tárgyak, családi ereklyék a polgári élet hangulatát árasztják. Vonzódik a régmúlt idők emlékeihez?

– Sok minden gyűjtök. A bútorokat saját kezűleg újíttattam fel. Féltem őrzöm Éhen Gyula éjjeliszekrényét. A századelő világát gramofonlemezeim idézik. Az 1920-ig kiadott darabokra vadászom. Feldolgozom a hozzájuk kapcsolódó életrajzokat, történeteket is. Oldal Gábor sokat segített mindebben. Három esztendeje a várost végigjárva listát készítettem a műemlékjellegű magukon viselő, városképileg jelentős épületről. A Városszépítő Egyesület szeretné, ha az új tulajdonosok tisztelnék – és nem veretnék szét – az eredeti homlokzatokat. A polgári értékek gyűjtése és védelme az életem részét képezi. Nem szabad elszakadni a gyökereinktől, s elődeink örökségét méltó módon kell átadniuk az utódoknak.

– ódri –

– A sírok gondozása elsősorban a hozzátartozók kötelessége. Sokan meg is teszik. De a történelem- az ötvenes évek kitelepítési hulláma – a családok egy részét messze űzte ... A Temetkezési Vállalat a növényzetet és a területet példásan rendben tartja. De jó volna, ha a ledöntött gránit obeliszeket újra felállítaná. Az építmények legalább egy bitumenes lemez szigetelést kapnának, hogy meghosszabbodjon az élettartamuk, amíg nem jó „egy jobb kor” el. Tóth István szobrászművész által készített Dr. Stamborszky Lajos plakettjét a temetőablók elől megmentve a Szépítő Egyesület restauráltatta és irodájában fogja kiállítani. Megnyugtató lenne, ha a rendőrség alkalomszerűen razzi-